

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOBAN VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No.2620 /05)

KARAR

STRAZBURG

24 Ocak 2008

Kararın kesinleştiği tarih:

24 Nisan 2008

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup şekli bazı değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Ergin ve diğerleri / Türkiye davasında,*Başkan,*

Françoise Tulkens,

Hâkimler,

András Baka,

Rıza Türmen,

Mindia Ugrehelidze,

Vladimiro Zagrebelsky,

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Sally Dollé'nin katılımıyla, Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 4 Ocak 2008 tarihinde gerçekleştirdiği müzakereler neticesinde, anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (No. 2620/05) davanın temelinde, dört Türk vatandaşının, Huri Çoban ile Ayşe Çoban ve Nazım Çoban ile Cihan Çoban'ın ("başvuranlar"), 13 Aralık 2004 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuru bulunmaktadır.

2. Başvuranlar adli yardımdan yararlanarak, Ankara'da görev yapan Avukat H. Tepe tarafından temsil edilmişlerdir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuranlar, idarenin kendilerine tazminat ödemekle cezalandırıldığı bir yargı kararının yerine getirilmediğini iddia etmektedirler.

4. Mahkeme 22 Ağustos 2005 tarihinde, başvuruyu hükümete göndermeye karar vermiştir. Sözleşme'nin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince Dairenin, davanın kabul edilebilirliği ve esası konusunda aynı

anda karar vermesi kararlaştırılmıştır. Mahkeme başvuru, öncelikle Mahkeme İçtüzüğü'nün 41. maddesi uyarınca incelemeye karar vermiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuranlar sırasıyla, 1966, 1943, 1942 ve 1985 doğumlu olup Ankara'da ikamet etmektedirler.

6. İlk başvuranın eşi ikinci ve üçüncü başvuranların oğlu ve de dördüncü başvuranın babası olan Muharrem Çoban, 17 Ocak 2000 tarihinde, toplu taşıma idaresine ("EGO") ait ve Yeşildere Belediyesi ("Belediye") tarafından işletilen otobüste şoförlük görevini yerine getirdiği sırada geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybetmiştir.

7. Başvuranlar ve de müteveffanın iki küçük çocuğu 28 Mart 2000 tarihinde, EGO ve Belediye aleyhine, Elmadağ Asliye Hukuk Mahkemesi ("Asliye Hukuk Mahkemesi") önünde maddi ve manevi tazminat davası açmıştır.

8. Asliye Hukuk Mahkemesi 17 Aralık 2002 tarihli kararla, Belediyeyi başvuranlara, kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte destekten yoksun kalma tazminatı için 70.109.833.580 eski Türk Lirası ve manevi tazminatlar için 14.500.000.000 eski Türk Lirası ödemeye mahkûm etmiştir.

9. Yargıtay, 15 Eylül 2003 tarihli kararı ile söz konusu kararı onamıştır. Ancak başvuranlar tarafından cebri icra işlemi başlatılmasına rağmen kamu hizmetine tahsis edilen belediye mallarının haczedilmesini yasaklayan Belediyeler Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca karar uygulanmamıştır.

10. Başvuranlar ayrıca, söz konusu tazminatlar için ödeme planı hazırlamamaları nedeniyle Yeşildere eski ve mevcut belediye başkanının görevlerini ihmal ettikleri gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmuşlardır.

11. Eski ve hâlihazırdaki belediye başkanı hakkında yürütülen ceza soruşturması 27 Eylül 2004 tarihinde takipsizlikle sonuçlanmıştır.

12. Belediye, 10 Ekim 2005 tarihli bir mektup ile başvuranlara, sosyal konutlardan bir daire ve de aylık bağlamayı teklif etmiş, ancak bu teklif başvuranlar tarafından reddedilmiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK

13. 9 Haziran 1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 82. maddesi ile 3 Nisan 1930 tarih ve 1530 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca belediye ve Devlete ait mallar ve de kamu hizmetine tahsis edilen malların haczi mümkün değildir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

14. Başvuranlar, yargı kararı ile verilen tazminatın, idare tarafından ödenmemesinden şikâyet etmektedirler. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ve Sözleşme'ye Ek 1. No.lu Protokolün 1. maddesini ileri sürmektedirler.

15. Mahkeme, içtihadından doğan kriterler ışığında (bk. özellikle, *Hornsby/Yunanistan*, 19 Mart 1997 tarihli karar, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1997-II, *Akkuş/Türkiye*, 9 Temmuz 1997 tarihli karar, *Derleme* 1997-IV ve *Tunç/Türkiye*, No. 54040/00, 24 Mayıs 2005) ve elindeki mevcut unsurların tümünü göz önüne alarak başvurunun esastan incelenmesi gerektiği kanaatine varmıştır. Mahkeme ayrıca, söz konusu şikâyetin herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle örtüşmediğini tespit etmiştir.

II. SÖZLEŞME’NİN 6. MADDESİNİN 1. FIKRASI İLE SÖZLEŞME’YE EK 1 NO.LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİALARI HAKKINDA

16. Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokolün 1. maddesine atıfta bulunan başvurular, idare tarafından kendilerine tazminat ödenmesi yönündeki yargı kararlarının yerine getirilmediğinden şikâyetçi olmaktadır.

17. Hükümet bu iddiaya itiraz etmektedir. Hükümet, Belediyenin 10 Ekim 2005 tarihli teklifinin, başvurular tarafından reddedildiğini öne sürmekte ve uyuşmazlığın söz konusu belediyenin mali sıkıntısıyla ilgili olduğunu belirtmektedir.

18. Müteaddit defalar mevcut davadakine benzer meseleleri gündeme getiren davaları incelemiş olan Mahkeme anılan hükümlerin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bk. örneğin, *Burdov/Rusya*, No. 59498/00, AİHM 2002-III ve *Romachov/Ukrayna*, No. 67534/01, 27 Temmuz 2004).

19. Mahkeme, bir devlet kurumunun yargı kararına dayanan bir borcu ifa etmemek için kaynak yokluğunu mazeret olarak ileri süremeyeceğini ve borçların ödenmesi noktasında meydana gelebilecek ciddi gecikmelerin Sözleşme ve Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol hükümlerince güvence altına alınan hakların ihlaline yol açacağını özellikle hatırlatmaktadır (*Burdov*, anılan, §§ 35 ve 40).

20. Mahkeme, başvuruların lehindeki yargı kararının, 4 yılı aşkın bir süredir uygulanmadığını saptamaktadır. Ayrıca yetkili makamlar, yıllardır gerekli tedbirleri almaktan imtina ederek kesinleşmiş yargı kararlarına uymamak suretiyle Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokolün 1. maddesini yararlı etkilerinden kısmen yoksun bırakmışlardır. Mahkeme benzer davalarda vardığı sonuçtan ayrılmasını gerektirecek herhangi bir unsur ya da argüman tespit etmemiştir.

21. Bu unsurlar, mevcut davada Mahkeme’nin, Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokolün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varması için yeterlidir.

II. SÖZLEŞME’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

22. Sözleşme’nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir.

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf’ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

23. Mahkeme, 8 Haziran 2006 tarihinde avukatlarına gönderilen ve başvuruyu kayıttan düşürebileceği hususuna dikkat çektiği iadeli taahhütlü mektuba rağmen başvuruların, kendilerine tanınan süre içerisinde herhangi bir adil tazmin talebinde bulunmadıklarını kaydetmektedir. Nitekim avukat gecikmeli olarak, 5 Mart 2007 tarihinde bu mektuba cevap vermiş ve talep edilen görüşleri sunmamıştır.

24. Bu şartlar altında Mahkeme, başvuruların İçtüzüğü’nün 60. maddesinde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmedikleri kanaatindedir. Başvuranlar, herhangi bir adil tazmin talebinde bulunmadıkları için Mahkeme bu bağlamda, bir meblağ ödenmesinin gerekli olmadığı kanaatindedir.

25. Bununla birlikte Mahkeme, tespitinde bulunduğu ihlalin şu ana kadar devam ettiğini not etmektedir. Dolayısıyla Mahkeme başvurulara en kısa zamanda borçlu olunan borcu ödemenin Savunmacı Devlet’e düştüğünün altının çizilmesi gerektiği kanaatindendir (bk. *Kuzu/Türkiye*, No. 13062/03, § 24, 17 Ocak 2006).

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;

3. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokolün 1. maddesinin ihlal edildiğine;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup; Sözleşme'nin 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca 24 Ocak 2010 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Sally Dollé
Yazı İşleri Müdürü

Françoise Tulkens
Başkan